

TÜRKONFED
YÖNETİM KURULU BAŞKANI
SÜLEYMAN SÖNMEZ
ANADOLU BULUŞMALARI
KONUŞMA METNİ

22 Aralık 2022 – PERŞEMBE

BURSA

Değerli Başkanlar, İş Dünyasının Değerli Temsilcileri, Kıymetli Dostlar ve Katılımcılar,

Şahsım ve TÜRKONFED yönetim kurulu adına, hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum. İş dünyası ve sivil toplumun ortak sesini tıpkı bir meşale gibi ülkemizin her yanına taşımaya devam ediyoruz. Ülkemizin sürdürülebilir kalkınma yolculuğunun merkezinde Anadolu'muzun bulunduğundan hareketle 60 ilimizi kapsayan bir yolculuğa çıkmıştık. Bugün de üye federasyonumuz MARSİFED'in ev sahipliğinde hikayesi, kültürü, tarihi ve tüm doğal güzellikleriyle medeniyet yolculuğumuzun en önemli basamaklarından Bursa'dayız. Hepiniz hoş geldiniz.

Değerli Başkanlar ve Değerli Dostlarımız;

Dördüncü Anadolu buluşmamız, aynı zamanda 2022'nin son buluşması olma özelliğini taşıyor. Yalnızca dokuz gün sonra adım atacağımız 2023 yılı bizler için bir takvim yaprağını değil, Cumhuriyetimizin 100'üncü yaşı vesilesiyle geleceğe açılan bembeyaz bir sayfayı da temsil ediyor.

Cumhuriyetimizin ikinci yüzyılının, azim, fedakarlık ve başarılarla dolu bir geçmişi değerlendirirken ülkemizin her bir yanında adil, müreffeh ve aydın bir geleceği birlikte oluşturmamıza imkân tanıyacağına inanıyoruz.

Bir ülke kendi geleceğini tayin ederken kendisini dünyanın gelişmelerinden bağımsız düşünemez. Dünyamızın bugünkü halinin en yalın tanımı giderek artan belirsizlikler ve aynı oranda hızlanan dönüşümlerdir.

Küresel ekonomi beklenenden daha keskin ve tabana yayılmış bir yavaşlama içerisinde. Enflasyon birkaç on yılda görülenden daha yüksek. Kalıcılaşan yoksulluk, sıkılaşan mali koşullar, Rusya-Ukrayna savaşı ve salgının devam eden etkileri genel ekonomik görünüm üzerinde ağır bir baskı oluşturuyor. İnsani krizler, göç, iklim krizi gibi gerçekler kasvetli havayı daha da yoğunlaştırıyor. Bu belirsizlik ve endişe iklimi üreten şirketleri, hane halklarını, Türkiye'nin geleceğini inşa edecek gençlerin ikbalini, olumsuz etkiliyor. Öte yandan dijital dönüşüm, yeşil dönüşüm ve toplumsal dönüşüm olarak tanımladığımız kısaca 3D olarak ifade ettiğimiz ezber bozan dönüşüm ekonomileri çalışma anlayışını ve toplumsal yaşantıyı bütünüyle değiştiriyor.

Biz yepyeni bir beyaz sayfayı ülkemizin her bölgesinin sesi, rengi ve fikrinin şekillendirdiği, ortak bir hayalle doldurmamız gerektiğine inanıyoruz. Ortak hayalleri ortak gerçekliğimiz haline getiren ortak aklımız olacaktır. Ortak akıl, belirsizliklerin çoğaldığı dönüşümlerinse hızlandığı bir dönemde yaratıcı, sürükleyici, kapsayıcı çözümler üretir. Bizim ortak hayalimiz; her seviyede kalkınmış, toplumunun her kesimine adaleti ve refahı eşit olarak ulaştırmış bir Türkiye.

İş dünyasını oluşturan her ölçekten şirketiyle dijitalleşen; yeşil dönüşüm sayesinde su ve enerjide kaynak verimliliği ile hem cari açığı azaltan hem de yeni ihracat pazarlarında rekabet gücünü artıran; gelişmiş bir ekonomi için gelişmiş bir demokrasiyi içselleştiren eğitimden kadına, gençlikten girişimciliğe toplumun tüm katmanlarını dönüşümün odağına alan bir ülke...

Değerli Konuklar,

Açacağımız beyaz sayfayı ortak hayallerimizle doldurmamızın yolu bir yandan belirsizliklerin damgasını vurduğu bir çağ ile mücadele ederken diğer yandan da yapısal sorunlarımızı çözmekten geçiyor.

Bu yapısal sorunların başında ise halihazırda “enflasyon-faiz-kur” sarmalı içerisinde cari açıktan bütçe açığına çok bilinmeyenli bir denklem ile örülü ekonomimiz geliyor. İlk 2 çeyrekteki ortalama yüzde 7,5’lik büyümenin ardından, geçtiğimiz haftalarda açıklanan 3’üncü çeyrek rakamları ile büyümenin yüzde 3,85’e gerilediğini gördük. Yüzde 9’a çekilen politika faizine rağmen kredi ve mevduat faizleri halen beklediğimiz seviyelerin çok üzerinde. Enflasyon, kasım ayında devreye giren baz etkisiyle son 24 yılın zirve seviyesinden sınırlı olarak gerilemiş olsa da, halen yüzde 84,39 gibi çok yüksek bir seviyede.

Kredi Garanti Fonu'nunun, %75'lik garanti desteğiyle kullanılacak 250 milyar TL'lik kredi paketi; bankacılık sektörünün yeterli kredi kaynağı yaratamadığı bir süreçte KOBİ'lerimize cansuyu olacaktır. Ancak bu kredilerin amacına uygun kullanılması ve varlık fiyatlarında yukarı yönlü yüksek baskı oluşturmaması büyük bir önem arz etmektedir. Güçlü ve yapıcı bir büyümenin; krediler kadar yapısal atılımlarla da desteklendiği bir 2023 yılını arzu ediyoruz.

Bu yılı iyi bir büyüme oranı ile kapatacak olsak da OECD ve IMF 2023 yılında ülkemiz için yüzde 3'lük büyüme öngörüyor. Bizim beklentimiz de yüzde 3 ile 4 arasında. Ancak ülkemizin sürdürülebilir kalkınması, kaliteli büyümesi, bunlarla birlikte istihdamın korunup gelişmesi için yüzde 5 ve üzeri büyümeyi kalıcı hale getirmemiz gerekiyor. Bunun için de yaklaşık 10 senedir ısrarla üzerinde durduğumuz “enflasyon-faiz-kur” sarmalı ile birlikte “enflasyon-ücret” sarmalından da çıkmalıyız. Özellikle enflasyon sorununu çözmeden yapılacak asgari ücret zammı, çalışanların refah ve alım gücünü artırmayacaktır. Enflasyon 2022 yılında olduğu gibi önümüzdeki yıl da sadece toplumun değil, iş dünyasının da öncelikli gündemi olmaya devam edecektir.

Haliyle iş ortamımız özellikle de ülkemizin üretim ve ticaret gücü olan KOBİ'lerimiz geleceğe güvenle bakmakta zorlanıyor. Her çeyrekte düzenlediğimiz “Anadolu'nun Nabzı Anketi”nin, 2022 yılı 3'üncü çeyrek sonuçlarına göre iş dünyamızda en önemli sorunlar, yüksek enflasyon, yüksek faiz ve finansmana erişim olarak sıralanıyor.

Anadolu'muz bu kaygılara rağmen büyüme refleksinden, üretme isteğinden ve risk iştahından vazgeçmiş değil. İş dünyasının neredeyse yarısı yatırım yapacağını söylerken yeni yatırım yapma iştahını da vurguluyor. 26 bölgesel, 4 sektörel olmak üzere 30 federasyon, ulusal-uluslararası 300'ün üstünde dernek ve 60 bine yakın şirketi temsil eden bir platform olarak sürdürülebilir kalkınmanın merkezine Anadolu'yu yerleştirmemizin temelinde de bu tespit yatıyor. Anadolu kadim kültüründen aldığı mirasla, sorunlar karşısında potansiyelin gücüne inanan bir anlayışı benimsiyor. Bardağın dolu tarafını görüyor, uzun vadeli düşünüyor.

Ticaret savaşlarından enerji krizine birçok dış sorunun yaşandığı bu dönemde ülkemiz, özellikle KOBİ'lerimiz açısından önemli bir yatırım üssüne dönüşebilir. Ayrıca 30 milyona ulaşan genç nüfusumuz gelişen deniz, hava ve kara ulaşımımız uluslararası kurumlar ile olan güvenli ilişkimiz ve ciddi verimlilik potansiyeli taşıyan üretim yapımızla orta vadede küresel üretimdeki payımızı artırabiliriz.

Anadolu'nun bu bakış açısını kronik sorunlarımıza yönelik çözüm önerilerinde ve politikalarında da görmek en büyük arzumuz. Ne yazık ki halen kronik sorunlarımıza karşı somut ve etkili yapısal tedavilerin yerine "yara bandı" ya da ağrı kesici çözümlerle yaklaştığımızı tanık oluyoruz.

Oysa ham maddeden iş süreçlerine, üretimden nihai tüketiciye uzanan "insan-çevre" odaklı "yeşil ve dijital" bir eko-sistemin kuralları yazılıyor. Teknolojinin daha insan odaklı, daha çevre odaklı, daha sürdürülebilir ve verimlilik artışı yarattığı yeni bir refah toplumu yolculuğu planlanıyor. Bu doğrultuda yeni ekonomik dönüşüm için yerküreyle, havayla, suyla ve toprakla ilişkimizi yeniden düzenlemek zorundayız.

Küresel iktisadi ortamda makroekonomik dengesizliklerin düzeltilmesi yolundaki maliyetlerin toplum için artmaması noktasında kararlı adımlar atmalıyız. Özellikle uluslararası gelişmelerin gölgesinde artan cari açık ile girdi ve finansman maliyetleri ülkemiz için ciddi riskler doğurabilir. Bu açıdan para ve maliye politikalarını dengeleri gözeterek daha öngörülebilir bir çerçeveye oturtmamız giderek daha fazla önem arz ediyor. Üretim yatırım ister, yatırım ise ekonomide istikrar ve öngörülebilirlik. Belirsizlikleri azaltmak, ekonomi bilimi çerçevesinde kalkınmayı toplumsal tabana yaymak, gelir dağılımında eşitliği sağlamak, daha adil, paylaşımcı ve çevreci yeşil devrim ile kalkınmış bir Türkiye'nin mümkün olduğuna inanıyoruz. İşte tam da bu nedenle yeni çağın değişim gündeminin takipçisi değil, rehberi olmalıyız. Bunun için de ekonomik ve toplumsal hayatımızı çevreleyen orta gelir-orta demokrasi ve orta eğitim tuzaklarından kurtulacak adımları atarak işe başlayabiliriz. Bu bakış açısıyla ele alınması gereken 5 temel konuyu demokrasi, çevre, dijitalleşme, kalkınma ve toplumsal cinsiyet eşitliği olarak vurguluyoruz.

Analitik düşünebilen dünyaya-bilime ve bilgiye açık nesiller yetiştirmek; çocuklar ve gençlerin önüne yeni hedefler, yeni fırsatlar, yeni ufuklar ve yeni umutlar inşa etmek zorundayız.

Yaratıcı fikirler girişimci ruh ve yenilikçilik ancak eleştirel düşüncenin hayata geçtiği, toplumlarda ortaya çıkabilir.

Hayatın yarısını oluşturan kadınların, yine hayatın her alanına etkin ve yetkin katılımını sağlamalıyız. Çünkü güçlü toplum, güçlü ekonomi ve güçlü demokrasinin yolu, kadının hayatın tüm alanına aktif katılımıyla mümkün.

Bugün hala utanarak ve üzülen kadınların, çocukların taciz ve şiddete uğradığı, küçük yaşta evliliklerin hala gündem olduğu, 'insanın insan olma hakkı'na yakışmayan, vicdanı olan herkesi sarsan, gelişmeleri takip ediyoruz. Kadınların ve tüm şiddet mağdurlarının haklarını korumaya yönelik tedbirlerin hiçbir ayrımcılık yapılmaksızın uygulanmasını, teminat altına almak zorundayız. Bu çerçevede İstanbul Sözleşmesi'nin, toplumsal refahın sağlanması için kritik olduğunu tekrar vurguluyoruz.

Dijital ayak izimizi geliştirmek, karbon ayak izimizi azaltmak ve kadın ayak izinin de güçlenmesi için pozitif ayrımcılık değil; tam eşitlikçi bir sistemi hayata geçirmeliyiz. Toplumsal cinsiyet eşitliğini tesis ederek, hep birlikte, ülkemizin sürdürülebilir kalkınması ve refahı için hayatı dönüştürme gücüne sahibiz. Gelişmiş bir demokrasi ve hukuk sistemi; adil, şeffaf, hesap verebilir ve liyakat esaslı bir devlet yönetimi, Türkiye'yi bir refah toplumu haline getirecek reçetenin olmazsa olmaz unsurlarıdır. Bu nedenle Hayalimizdeki Türkiye'nin bir diğer temeli "adalet"tir.

Geçmişte örneklerini çok gördüğümüz yargının siyasallaşması konusunu Cumhuriyetimizin 100'üncü yılına girerken de geride bırakamadığımızı üzülererek görüyoruz. Gelişmiş bir ekonomi için demokrasinin vazgeçilmez unsuru hukuk devleti ve yargı bağımsızlığına hepimizin her zaman ihtiyacı var. Çağdaş, demokratik bir toplumda siyasallaşmış bir yargı sisteminin yeri olmadığını tam bağımsız bir yargının, Hayalimizdeki Türkiye için hayati olduğunu unutmamalıyız. Bu ilkeye göstereceğimiz bağlılık hiç şüphesiz ülkemizin geleceğinde belirleyici olacaktır.

Değerli Konuklar,

TURKONFED olarak, bu ayın başında gerçekleştirdiğimiz zirvemizde iş dünyamızın geniş kesimleriyle bir araya gelmenin mutluluğunu yaşadık ve hep birlikte bugün üzerine konuştuğumuz ortak hayalin çerçevesini çizdik. Ben bu çağrıyı huzurlarınızda tekrarlamak istiyorum.

- Yerküreyle ve yeşil dönüşüm ile uyumlu ekonomik atılımı başlatmış;
- Sosyal, laik ve demokratik hukuk devletini yeniden inşa etmiş;
- Güçler ayrılığını, denge ve denetleme mekanizmalarını yerli yerine oturtmuş;
- Yargının tam bağımsızlığını tesis etmiş;
- Avrupa Birliği'ne üye olmuş;
- Toplumsal ve siyasal uzlaşmalar ile yeni dönemin yeni ve sivil anayasasını yapmış;
- Hukukun üstünlüğüne inancı artırmış, ortak yaşama iradesi ile güçlü bir toplumsal dönüşümü başarmış,
- Toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı politikalar geliştirmiş, ayrımcılığın, ötekileştirmenin, Kutuplaşmanın olmadığı, toplum devlet mutabakatını sağlamış;
- Onurlu yaşam hakkını kurumsallaştırmış ve garanti altına almış;
- Adaletsizlik ve yoksullukla mücadele politikalarının, küresel öncülerinden olmuş bir Türkiye hayal ediyoruz.

Üstelik bunu hep birlikte başarabiliriz!

Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk 100 yıl önce bizlere bir ortak ufuk gösterdi. Bugün Cumhuriyet'imizin 2'nci yüzyılına girerken, aynı ufka ve hatta ötesine yeniden bakmak mümkün.

İnsanımızın emeğiyle onurlu şekilde yaşadığı, girişimcilik heyecanıyla ürettiği, her birimizin aktif kurumsal vatandaş olarak elini taşın altına koyduğu bir Türkiye mümkün. Kuralları, kurumları, demokrasi ve hukuk alanındaki olgunluğuyla, refahın her alanda yeşerdiği bir Türkiye mümkün.

Her dönemde ülkemizin toplumsal refahı ve kalkınma yolculuğunda umudumuzu artıran önümüzdeki engelleri aşmamızı sağlayan güç, Cumhuriyeti'mizin ilkeleri ve kazanımları oldu. Konfederasyon olarak sizlerin değerli katkı ve destekleri de gücümüze güç kattı. Bu azimle, Cumhuriyeti'mizin 2. Yüzyılı'nda da yeni dönem yeni ufuklar diyerek Hayalimizdeki Türkiye'yi hep birlikte inşa edeceğiz.

Anadolu'nun farklı seslerini ve fikirlerini, ortak hayalimiz çerçevesinde bir araya getirmek için hayata geçirdiğimiz Anadolu Buluşmaları'nın bu yıl için sonuncusunu gerçekleştiriyoruz ancak önümüzdeki yepyeni geleceğin heyecanını ilk günkü gibi yaşamaya devam ediyoruz. Cumhuriyetimizin 100'üncü yılında, 81 ilimizin tamamında düzenleyeceğimiz 100. yıl buluşmaları ile Anadolu'dan yükselen bu ortak sesi, sizlerin de katkılarıyla büyütme devam edeceğiz.

Bu duygu ve düşünceler ile ortak umutlarımızı ve sevinçlerimizi çoğaltacağız, gençlerin ve kadınların ayak seslerini güçlendirdiği; ülkemiz ve dünya için ortak bir ufka birlikte bakacağımız sağlıklı, mutlu bir yıl dileklerimizle yeni yılınızı kutluyorum. Bugün bizleri misafir eden TÜRKONFED Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı, MARSİFED Yönetim Kurulu Başkanı Ramazan Kaya ve yönetim kurulu ile beraber yola çıktığımız TÜSİAD Yönetim Kurulu Başkanı Orhan Turan ve kıymetli üyelerimize şükranlarımı sunuyorum. Hayalimizdeki Türkiye için katılımlarınızdan dolayı her birinize, emeği geçen TÜRKONFED ve TÜSİAD genel sekreterliği ile federasyonlarımızın ilgili ekiplerine ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Sevgiyle, sağlıklı kalın.